

+

Homilie op 14-1-2024, Tweede zondag door het jaar, Jaar B.

Dierbaren,

Een kind dat slaapt, wat is dat mooi! Daar kijk je met vertedering naar, daar word je stil van. En dan kun je verwonderd raken over alles wat daar gebeurt, in die kleine mens, die zich in zijn slaap niet bewust is van wat er zich buiten hem afspeelt, maar die gedragen wordt door God, en soms geroepen wordt door God.

Zo was het bij die kleine Samuël, een heel bijzonder kind: met grote vurigheid door zijn tot dan toe onvruchtbare moeder Hanna van God afgesmeekt (vgl. *1 Sam. 1,9-20*), en aan Hem afgestaan om Hem te dienen in zijn heiligdom. Daar ligt hij dan 's nachts te slapen, bij de ark van de Heer (vgl. *1 Sam. 3,3*). Hij sliep, maar zijn hart was wakker, zoals dat van de bruid in het Hooglied (vgl. *Hoogl. 5,2*), en als de Heer hem dan roept bij zijn naam, is hij direct paraat: "*Hier ben ik*" (*1 Sam. 3,4*). En hij loopt haastig naar Eli. Is hij daarin geen voorafbeelding van St.-Jozef, die ook in zijn slaap geroepen werd, door een engel van de Heer: "*Sta op, neem het Kind en zijn moeder, vlucht naar Egypte en blijf daar tot ik u waarschuw, want Herodes komt het Kind zoeken om het te doden*". En dan vervolgt het evangelie: "*Hij stond op, en week in de nacht met het Kind en zijn moeder naar Egypte uit*" (*Mat. 2,13-14*). Zonder aarzelen. Prompt. "*Ik sliep, maar mijn hart was wakker*".

Samuël was niet lui. Hij was ook niet traag, want er staat: "*Hij liep haastig naar Eli*" (*1 Sam. 3,5*). Doet hij ons daarin niet denken aan Moeder Maria, die na de boodschap van de engel met spoed naar Elisabet reisde (vgl. *Luc. 1,39*)? En is het niet helemaal in dezelfde geest dat onze H. Vader Benedictus in zijn Regel schrijft, waar hij spreekt over de gehoorzaamheid: "Zij weten, zodra iets door de overste bevolen wordt, van geen uitstel, maar brengen het terstond ten uitvoer, alsof God zelf bevel gegeven had" (RB 5,4)?

Het gebeurde met Samuël herhaalde zich tot driemaal toe, en telkens is zijn reactie op Gods roepstem dezelfde: hij staat op en loopt naar Eli, met de woorden: "*Hier ben ik. U hebt mij toch geroepen (1 Sam. 3,5.6.8)?*". Ook als hij al tweemaal door Eli is teruggestuurd, met de woorden: "*Ik heb niet geroepen [...], ga maar weer slapen*" (*1 Sam. 3,5.6*). Zijn hart is wakker. Hij hoort, en hij antwoordt. En het is precies die vasthoudende, prompte, kinderlijke en tot driemaal toe herhaalde gehoorzame reactie van Samuël, die Eli dan tenslotte doet begrijpen, dat het de Heer was die Samuël riep (vgl. *1 Sam. 3,8*). Als Samuël

zich na de eerste keer zou hebben omgedraaid om verder te slapen, zou er niets meer gebeurd zijn. Maar andersom had ook Samuël Eli nodig, om van hem te horen dat het de Heer was die hem riep, en hoe hij daarop moest reageren (vgl. *1 Sam. 3,9*). En als God hem dan voor de vierde keer die nacht uit zijn slaap wekt, is zijn antwoord: “*Spreek, uw dienaar luistert*” (*1 Sam. 3,10*). En dan komt het woord van de Heer, dat verder niet meer in onze eerste lezing is opgenomen.

Wat is dat mooi, dat samenspel van gelovige en gehoorzame mensen, waarin God zelf zijn werk verricht! Is dat ook niet wat er gebeurt in een goed huwelijk, waarin man en vrouw, ieder met zijn en haar eigen gaven, luisterend naar de Heer, de ander en hun kinderen dichter bij God mogen brengen, en zo mogen meebouwen aan zijn Rijk?

Ook in ons Evangelie zien we een dergelijk samenspel. De twee leerlingen van Johannes horen hem zeggen: “*Zie het Lam Gods*” (*Joh. 1,36*), en dat beweegt hen ertoe om Jezus achterna te gaan. En als Jezus dan ziet, dat ze Hem volgen, komt zijn vraag: “*Wat verlangt gij (Joh. 1,38)?*” Het is dezelfde vraag, die wij, monniken, aan het begin van onze roeping van Vader Abt te horen krijgen, en waarop we mogen antwoorden: “*Gods barmhartigheid, en opname in uw broederlijke gemeenschap*”. En ook hier ligt een parallel met wat de beide leerlingen Jezus antwoorden: “*Rabbi, waar houdt Gij u op (Joh. 1,38)?*” Hierin komt het verlangen tot uiting, om Hem van meer nabij te leren kennen. En Jezus nodigt hen uit met de woorden: “*Gaat mee om het te zien*”, of, nog iets letterlijker: “*Komt en ziet*” (*Joh. 1,39*). Het is een Psalmcitaat: “*Komt en ziet de daden van God*” (*Ps 66,5*), dat ons eveneens herinnert aan die prachtige tekst van Jesaja: “*Komt, laat ons gaan naar de berg van de Heer, naar het huis van Jakobs God: dan zal Hij ons zijn wegen wijzen, en wij zullen zijn paden bewandelen*” (*Jes. 2,3*). En even verder: “*Huis van Jakob, komt, laat ons wandelen in het licht van de Heer*” (*Jes. 2,5*). En dat is ook wat Paulus concretiseert in de tweede lezing: “*Gij weet het: uw lichaam is een tempel van de Heilige Geest die in u woont, die gij van God hebt ontvangen. Gij zijt niet van uzelf. Gij zijt gekocht, en de prijs is betaald. Eert dan God met uw lichaam*” (*1 Kor. 6,19-20*).

Dierbaren, mogen wij steeds meer verblijven in die tempel, bij de Heer, waar Hij verblijft, of wij nu waken of slapen. En moge dan ook ons hart steeds meer wakker zijn. Amen.